

КОНЦЕПЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА ЕЛЕКТИВНОГО КУРСУ «НІМЕЦЬКОМОВНІ КРАЇНИ» ДЛЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Басай Надія Пилипівна

м. Київ

У статті висвітлено науково-теоретичні положення, закладені в концепцію навчального посібника елективного курсу «Німецькомовні країни» для учнів старшої школи. Визначено основні закономірності та принципи, на яких ґрунтується зміст прогнозованого посібника. Схарактеризовано основні вимоги до тематичних модулів, обґрунтовано критерії добору текстів до навчального посібника. Описано його структуру і зміст. Спрогнозовано результати навчання старшокласників за навчальним посібником із країнознавства.

Ключові слова: старша школа, профільне навчання, іноземна мова, елективний курс, навчальний посібник, концепція навчального посібника елективного курсу.

В статье освещены научно-теоретические положения, заложенные в концепцию учебного пособия элективного курса «Немецкоязычные страны» для учащихся старшей школы. Определены основные закономерности и принципы, на которых строится содержание прогнозируемого пособия. Охарактеризованы основные требования к тематическим модулям, обоснованы критерии отбора текстов для учебного пособия. Описана его структура и содержание. Спрогнозированы результаты обучения старшеклассников по учебному пособию по страноведению.

Ключевые слова: старшая школа, профильное обучение, иностранный язык, элективный курс, учебное пособие, концепция учебного пособия элективного курса.

Basai Nadia. CONCEPTION OF A MANUAL ON THE ELECTIVE COURSE “GERMAN-SPEAKING COUNTRIES” FOR SENIOR SCHOOL STUDENTS

The scientific and theoretical statements which are put in the conception of a manual on the elective course “German-speaking countries” for the students of senior school are reflected in the article. Methodological foundations for creating this conception are covered, the dominant approaches to studying foreign languages in modern school foreign education such as competence, communicative-active, personality oriented and culturological are singled out. The main normalities and principle which are the basis of forecast manual’s content are determined. The content of this manual must provide a deep and professionally orientated mastering German by senior pupils, taking into account their individual features, interests, reasons, capabilities, intentions. The basic requirements to the thematic modules are described, the criteria of texts selection to the manual are characterised. Methodical organization of elective course’s content is outlined, its aim and tasks that will be

realized in the manual “German-speaking countries” for the students of a senior school are formulated. Its structure and contents are described. The results of senior pupils’ studies after this manual are prognosticated.

Keywords: *senior school, profile education, foreign language, elective course, manual, conception of a manual on elective course.*

Постановка проблеми. Невід’ємним компонентом якісної сучасної шкільної освіти, яка орієнтується на всебічний розвиток кожної дитини як особистості, є профільне навчання учнів старшої школи. Відповідно до затвердженої Міністерством освіти і науки України Концепції профільного навчання у старшій школі перед загальноосвітніми навчальними закладами відкрилася можливість у більшій мірі враховувати потреби учнів, ефективніше готувати їх до майбутньої професії або продовження освіти у вищих навчальних закладах [3].

Профільне навчання іноземних мов – це цілеспрямована підготовка учнів до подальшої діяльності, пов’язаної з використанням іноземної мови як об’єкта навчання і / або майбутньої професійної діяльності та як засобу професійної комунікації. Профільне навчання – це не просто поглиблене вивчення предмета, це, передусім, спеціальна система заходів, що спрямовує старшокласників на діяльнісне застосування своїх іншомовних знань і вмінь; орієнтація засобами іноземної мови на майбутню професійну діяльність, кар’єру [5].

Однією з найактуальніших проблем реалізації профільного навчання іноземних мов (ІМ) у старшій школі є навчально-методичне забезпечення, зокрема, розроблення програм базових, профільних і елективних курсів та засобів навчання, які обов’язково повинні враховувати потреби учнів. Складність полягає в тому, що зміст цих курсів відрізняється не лише обсягом навчального матеріалу, а й способами його впорядкування, ступенем співвідношення між теоретичними й емпіричними знаннями. Обсяг знань старшокласника має бути достатнім для його подальшого успішного навчання чи професійної діяльності. А відтак, багато особливостей необхідно враховувати під час створення навчальних програм, підручників і посібників з іноземних мов для реалізації профільного навчання [4].

Аналіз останніх досліджень. Профільне навчання іноземних мов учнів старшої школи було і є предметом дослідження як зарубіжних, так і вітчизняних учених (І.Л. Бім, О.І. Вишневський, Н.Д. Гальскова, Н.І. Гез, Л.Я. Зеня, С.Ю. Ніколаєва, Ю.І. Пассов, В.Г. Редько, Г.В. Рогова, Н.К. Склярєнко та ін.). Що стосується дослідження змісту навчання ІМ через елективні курси, то таких авторів ще мало: Н.М. Беленкова, А.О. Колесников, О.В. Конобеєв, О.Є. Лебедев, К.Г. Митрофанов, К.М. Поливанова, Т.К. Полонська, В.В. Сафонова, П.В. Сисоєв, М.О. Столба. У роботах цих авторів розкриваються окремі аспекти проблеми, зокрема: концептуальні основи розроблення елективних курсів з іноземних мов, створення програм до елективних курсів, принципи добору змісту профільного навчання іноземних мов у рамках елективних курсів. Питання ж конструювання змісту іншомовних

елективних курсів та його реалізації в навчальних посібниках для учнів профільної школи поки ще залишалося поза увагою дослідників [6].

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної освіти», рішення колегії Міністерства освіти і науки від 27 серпня 2013 року (протокол № 4/1-2), наказу Міністерства освіти і науки України від 21 жовтня 2013 року № 1456 «Про затвердження Концепції профільного навчання у старшій школі» та з метою модернізації змісту загальної середньої освіти 4 листопада 2013 року наказом Міністерства освіти і науки України за № 1550 було затверджено план заходів щодо реалізації Концепції профільного навчання у старшій школі, згідно з яким протягом 2015-2018 рр. має відбуватися розроблення навчальних програм елективних курсів (курсів за вибором) та відповідної навчальної літератури, зокрема з іноземних мов.

У зв'язку з цим науковими співробітниками відділу навчання іноземних мов Інституту педагогіки НАПН України розроблено й підготовлено до друку Концепцію навчальних посібників елективних курсів з іноземних мов для учнів старшої школи (англійська, іспанська, німецька, французька), компонентом якої є і концепція навчального посібника «Німецькомовні країни».

Мета статті полягає у висвітленні науково-теоретичних положень і методологічних засад, закладених у концепцію навчального посібника елективного курсу «Німецькомовні країни» для учнів старшої школи.

Основна частина. Методологічним підґрунтям для створення концепції навчального посібника елективного курсу «Німецькомовні країни» для учнів старшої школи слугують компетентнісний, комунікативно-діяльнісний, особистісно орієнтований і культурологічний підходи, які мають забезпечити поглиблене і професійно зорієнтоване оволодіння старшокласниками німецькою мовою, створити умови для врахування їхніх індивідуальних особливостей, інтересів, мотивів, здібностей, намірів для формування чіткого орієнтування на певний вид майбутньої професійної діяльності, пов'язаної зі знанням німецької мови.

Прогнозований навчальний посібник елективного курсу «Німецькомовні країни» як основний засіб забезпечення старшокласників змістом елективного курсу з країнознавства різнобічно узгоджуватиметься з їхніми іншомовними комунікативними намірами та інтересами майбутньої життєдіяльності й ураховуватиме навчальний досвід, набутий ними у процесі вивчення шкільного курсу «Німецька мова» як базового чи поглибленого предмета.

Зміст навчального посібника елективного курсу «Німецькомовні країни» ґрунтуватиметься на таких закономірностях:

- мета навчання іншомовного спілкування в межах елективного курсу «Німецькомовні країни» зумовлюватиме зміст прогнозованого посібника;
- доцільно дібраний і методично раціонально організований у посібнику навчальний матеріал (мовний, мовленнєвий, текстовий, позатекстовий, вправи і завдання) сприятиме успішній реалізації мети навчання;
- вікові та психологічні особливості старшокласників, їхні інтереси, комунікативні потреби і навчальний досвід створюватимуть психолого-

дидактичне підґрунтя для визначення видів і форм навчальної діяльності, які використовуватимуться у змісті посібника;

- передумовою усвідомленого й успішного оволодіння змістом навчального посібника слугуватиме рівень умотивованості навчальних дій, що мають виконувати старшокласники;

- від дидактичної та методичної доцільності запропонованих посібником методів, способів і форм презентації та активізації навчального матеріалу, а також від методів і форм контролю рівня його засвоєння залежатиме ефективність процесу навчання;

- зміст навчального посібника надаватиме учням можливість демонструвати їхні власні іншомовні здібності в різних видах мовленнєвої діяльності, спостерігати динаміку їх розвитку й усвідомлювати результати своєї роботи, бачити тенденцію їх удосконалення та, за потреби, коригувати набутий досвід відповідно до власних комунікативних намірів;

- зміст навчального посібника буде гнучким, він не регламентуватиме роботу вчителя, а, навпаки, даватиме йому змогу ефективно здійснювати педагогічне керівництво діяльністю учнів, деколи варіювати запропонованим змістом, що зумовлюватиметься об'єктивними і суб'єктивними чинниками впливу на навчальний процес;

- взаємопов'язане навчання старшокласників іншомовного спілкування і культури німецькомовних народів чітко відбиватиметься у змісті навчального посібника елективного курсу [7].

Основними принципами реалізації змісту елективного курсу «Німецькомовні країни» в однойменному навчальному посібнику нам уявляються такі:

1. *Компетентнісний підхід* до навчання іншомовного спілкування забезпечуватиме прагматичні комунікативні потреби школярів відповідно до змісту обраного елективного курсу.

2. *Комунікативна спрямованість навчання* сприятиме оволодінню таким рівнем іншомовного спілкування в усній і письмовій формах у межах навчального середовища, який узгоджуватиметься з дескрипторами Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти [2].

3. *Ситуативність і тематична організація навчального матеріалу* створюватиме умови для адекватної реалізації ідеї комунікативності.

4. *Урахування досвіду, набутого учнями* у вивченні інших навчальних предметів, зокрема іноземної мови, дозволить прогнозувати можливі труднощі в оволодінні змістом елективних курсів, і в такий спосіб раціоналізувати навчальний процес.

5. *Усвідомлене навчання* німецької мови забезпечуватиме розвиток пізнавальних здібностей учнів через добір змістовно цінного навчального матеріалу. Воно сприятиме цілеспрямованому сприйманню й осмисленню мовних явищ, що вивчатимуться, їх творчому трансформуванню у процесі здійснення мовленнєвих дій: від усвідомленого оволодіння дією до

автоматизованого її виконання; від формування окремих компонентів до їх об'єднання.

6. *Урахування вікових особливостей учнів старшої школи* зумовлюватиме добір спеціальних методичних підходів, форм і засобів для організації іншомовного спілкування.

7. Відповідно до *збалансованого та взаємопов'язаного навчання всіх видів мовленнєвої діяльності* в навчальному посібнику використовуватимуться такі види діяльності, які сприятимуть комплексному оволодінню аудіюванням, говорінням, читанням, письмом.

8. *Диференціація та індивідуалізація навчання* здійснюватимуться відповідно до іншомовних комунікативних намірів старшокласників у межах змісту обраного елективного курсу.

9. Чинниками впливу на траєкторію особистісного розвитку старшокласників стануть *розширення ролі самостійної іншомовної комунікативної діяльності старшокласників*, розвиток їхньої автономії, мотивації, усвідомлене ставлення до організації та результатів навчальної роботи.

10. *Наступність* між усіма ланками системи іншомовної освіти передбачає, що зміст елективного курсу «Німецькомовні країни», закладений у навчальний посібник, ураховуватиме іншомовний досвід старшокласників, набутий ними в курсі базової освіти, розширюватиме, поглиблюватиме, а також слугуватиме підґрунтям для його вдосконалення відповідно до іншомовних комунікативних намірів старшокласників, пов'язаних з їхньою майбутньою професійною діяльністю [8].

Основною структурною одиницею організації навчального матеріалу в змісті посібника «Німецькомовні країни» визначено *тематичний модуль*, який відображатиме сутнісний зміст елективного курсу. Кожний модуль буде автономним і завершеним за своїм змістом, що дасть можливість учителю вибудовувати процес вивчення тематики курсу в довільному порядку.

Тематичні модулі навчального посібника відповідатимуть таким вимогами:

- Вони окреслюватимуть обсяг мовного, мовленнєвого та інформаційного матеріалу, яким повинні оволодіти учні в межах певної теми на рівні, визначеному навчальною програмою.

- Комунікативно спрямовані види навчальної діяльності надаватимуть школярам можливість успішно виконувати навчальні операції та дії, що сприятимуть оволодінню ними іншомовним профільно зорієнтованим спілкуванням в усній і письмовій формах.

- Тематичні модулі забезпечуватимуть збалансоване оволодіння старшокласниками всіма видами мовленнєвої діяльності (говорінням, аудіюванням, читанням, письмом).

- Види навчальної діяльності, способи і форми їх виконання будуть умотивованими.

- Зміст тематичних модулів навчального посібника міститиме дидактично доцільно дібрану систему вправ і завдань, яка сприятиме

активізації нового навчального матеріалу та формуванню в учнів такого рівня мовних навичок і мовленнєвих умінь, який надасть їм можливість набувати досвіду комунікативної поведінки в різних ситуаціях профільно зорієнтованого спілкування.

- Усі види вправ і завдань тематичних модулів навчального посібника будуть методично раціонально організовані відповідно до принципів наступності й посиленості.

- Навчальний посібник елективного курсу міститиме ефективну систему повторення.

- До змісту тематичних модулів навчального посібника добиратимуться дидактично доцільні ілюстративні матеріали, які будуть чіткими, доступними для адекватного сприймання всіма учнями і не викликатимуть подвійних асоціацій.

- Комунікативна спрямованість видів навчальної діяльності учнів не заперечуватиме використання в навчальному посібнику мовних вправ, які сприятимуть засвоєнню чи повторенню школярами лексичних одиниць і граматичних явищ.

- У тематичних модулях навчального посібника використовуватимуться переважно творчі комунікативні завдання: навчально-мовленнєві ситуації, рольові ігри, проектна робота тощо.

- Зміст навчального матеріалу і форми його засвоєння для самостійного опрацювання учнями вдома узгоджуватимуться з їх аналогами, які мали місце на занятті [7].

Тексти до навчального посібника добиратимуться за критеріями, запропонованими Г.І. Вороніною:

1. *Автентичність*. Автентичні тексти добиратимуться з повсякденної комунікативної практики носіїв мови як зразки реальної комунікації. Вони міститимуть типові найуживаніші мовні та мовленнєві засоби, сприятимуть розвиткові комунікативної культури та соціокультурної освіченості учнів.

2. *Інформативність*. Тексти навчального посібника слугуватимуть для учнів джерелом особистісної та професійно важливої інформації.

3. *Пізнавальна цінність*. Зміст текстів навчального посібника розширюватиме загальнокультурний і соціокультурний кругозір старшокласників, сприятиме розвиткові пам'яті та мислення, почуттів, емоцій.

4. *Проблемність*. Тексти навчального посібника міститимуть певну проблемну ситуацію, для якої учні шукатимуть вирішення й обґрунтовуватимуть його у процесі виконання запропонованих творчих завдань.

5. *Міжкультурна спрямованість*. Через текстовий матеріал навчального посібника учні пізнаватимуть дійсність німецькомовних країн, інші соціальні зразки поведінки.

6. *Прагматичність тексту*. Мовні та мовленнєві засоби в текстах навчального посібника будуть типовими, практично значущими і вживаними в реальному спілкуванні німецькою мовою.

7. *Функціональність.* Дозволить визначити лексичні одиниці для продуктивного і рецептивного засвоєння у процесі виконання комунікативних завдань у професійних ситуаціях спілкування.

8. *Відповідність змісту текстів віковим особливостям та інтересам учнів.* Тексти навчального посібника відповідатимуть рівню інтелектуального розвитку старшокласників, будуть значущими та цікавими для них, задовольнятимуть їхні пізнавальні потреби [1].

Джерелом для відбору автентичних текстів до змісту навчального посібника слугуватимуть німецькомовна преса, телебачення, Інтернет, література, кіно тощо.

Навчальний посібник елективного курсу «Німецькомовні країни» міститиме різноманітні тексти, за якими здійснюватиметься навчання різних видів читання: *вивчального* (із повним розумінням змісту тексту); *ознайомлювального* (із розумінням основного змісту тексту); *переглядового / вибіркового* (із метою пошуку необхідної інформації, чи такої, що цікавить учня).

У навчальному посібнику надаватиметься перевага текстам для ознайомлювального й переглядового читання. Їх зміст матиме певну новизну і буде доступним для учнів старшої школи. Крім того, тексти, які міститимуть нову автентичну соціокультурну інформацію, супроводжуватимуться ілюстраціями, що сприятиме кращому усвідомленню учнями змісту прочитаного.

У змісті навчального посібника значну увагу буде приділено позатекстовому компоненту: а) апарату організації засвоєння (запитання і завдання); інструктивним матеріалам (пам'ятки, мовленнєві зразки, алгоритми тощо); таблицям; підписам-поясненням до ілюстративного матеріалу; вправам; б) ілюстративному матеріалу (фотографії, малюнки, плани, схеми тощо); в) апарату орієнтування (структурування змісту, шрифтові виділення тощо).

Навчальний посібник елективного курсу «Німецькомовні країни» розраховано на 144 години. Він не дублюватиме змісту Державного стандарту в галузі іноземних мов, а міститиме навчальний матеріал, який викликатиме професійний і пізнавальний інтерес в учнів. Його зміст дозволить розширити знання старшокласників про культуру, історію, реалії та традиції країн, мова яких вивчається, долучить їх до діалогу культур, допоможе усвідомити роль рідної мови і культури в порівнянні з культурою інших народів.

Мета створення навчального посібника елективного курсу «Німецькомовні країни» полягає у сприянні подальшому розвитку іншомовної комунікативної компетентності старшокласників у всіх її складниках: мовній, мовленнєвій, соціокультурній, загальнонавчальній шляхом залучення учнів до культури народів – носіїв німецької мови.

Її досягнення потребуватиме реалізації таких завдань:

- збагачення старшокласників знаннями про історико-культурний розвиток німецькомовних країн, історичну пам'ять і культурний спадок їх народів, спосіб життя в сучасному німецькомовному суспільстві;

- розширення загальнокультурного кругозору учнів у сфері країнознавства;
- розвиток уміння співставляти рідну і німецькомовні культури німецькою мовою та білінгвальних умінь представляти свою країну в німецькомовному середовищі;
- сприяння актуалізації міжпредметних знань і вмінь під час вивчення елективного курсу;
- розвиток умінь орієнтуватися в повсякденному мовному оточенні та здобувати інформацію з різних джерел;
- виховання культури інтелектуальної праці, толерантного ставлення до інших народів і культур;
- збагачення уявлень учнів про етику спілкування в німецькомовному середовищі з носіями мови;
- розвиток уміння використовувати німецьку мову як засіб навчання і самоосвіти під час вивчення інших культур.

Навчальний посібник елективного курсу «Німецькомовні країни» складатиметься з дев'яти тематичних модулів, кожен з яких міститиме декілька тем. Тематику буде представлено таким чином, щоб викликати інтерес старшокласників до подальшого вивчення німецької мови, оскільки будуть ураховані передбачувані профільні інтереси майбутніх філологів, педагогів, істориків, географів, політологів, економістів, соціологів, дослідників тощо. Кожен тематичний модуль включатиме тексти з певної тематики, новий лексичний і граматичний матеріал, вправи на закріплення мовного і мовленнєвого матеріалу та контроль розуміння прочитаного або прослуханого, креативні завдання, проектні роботи.

Орієнтовний перелік тематичних модулів і тем прогнозованого навчального посібника:

I. Пізнавальне про Німеччину (Wissenswertes über Deutschland): Ландшафтні образи Німеччини. Німеччина в цифрах і фактах. Дві німецькі держави. Берлінська стіна. Об'єднання Німеччини. Федеральні землі. Берлін – столиця об'єднаної Німеччини. Великі міста. Робота і життєві стандарти. Зайнятість і ринок праці. Промисловість.

II. Школа й освіта (Schule und Ausbildung): Система освіти Німеччини. Критичні погляди на освіту. Престижні вищі навчальні заклади. Правила прийому до ВНЗ. Найпрестижніші професії. Відомі вчені і винахідники.

III. Культура (Kultur): Література: історія і сучасність. Архітектура й образотворче мистецтво. Музеї, галереї, колекції. Театр, музика, кіно.

IV. Сучасна Німеччина (Deutschland aktuell): Економіка і промисловість. Торгівля. Сільське господарство. Проблеми сучасного суспільства. Молодь. Проблеми навколишнього середовища. Транспорт. Традиційні ЗМІ. Нові і новітні ЗМІ.

V. Повсякденне життя Німеччини (Deutscher Alltag): Захоплення і вільний час. Відпустка. Громадські заклади. Медицина і здоров'я. Здоровий

спосіб життя. Спорт. Домогосподарство. Гроші. Магазини і покупки. Мода. Національна кухня. Національні свята і традиції.

VI. Австрія – країна в серці Європи (Österreich – ein Land im Herzen Europas): Геополітичний портрет країни на Дунаї. Політика і суспільство. Федеральні землі Австрії. Місця для відпочинку. Центр країни – Відень. Великі міста. Культурне життя Австрії: література, музика, театр, кіно, образотворче мистецтво. Визначні постаті Австрії.

VII. Різноманітна Швейцарія (Die vielseitige Schweiz): Сучасна Швейцарія. Кантони. Ландшафти. Столиця, великі міста. Розмаїття культурного життя. Звичаї, свята, традиції. Національна кухня. Відомі швейцарці.

VIII. Велике Герцогство Люксембург (Großherzogtum Luxemburg): Регіони країни. Клімат. Населення. Столиця та її околиці. Великі міста. Театральне і музичне життя країни. Кіно. Мистецтво Люксембурга: музеї, замки, архітектура. Повсякдення Люксембурга: спорт, відпочинок, покупки, організація вільного часу для дітей.

IX. Що ми знаємо про Ліхтенштейн? (Was wissen wir über Lichtenstein?): Рельєф. Водні ресурси. Клімат. Населення. Політична структура. Столиця Вадуц – центр культури. Великі міста. Культурне життя: музеї, галереї, театри, фестивалі. Житло, вільний час, ЗМІ. Національні свята і традиції. Національна кухня.

Передбачається, що після завершення роботи з навчальним посібником елективного курсу «Німецькомовні країни» учні **оволодіють:** технікою швидкого й ефективного читання; різними способами конспектування; реферуванням і редагуванням сучасних автентичних матеріалів; умінням аналізувати та критично осмислювати авторський текст; навичками співставлення кількох джерел інформації та вмінням робити власні висновки; технікою усної і письмової презентації проекту, доповіді, статті залежно від висунутих вимог; досвідом розроблення і виконання проектів, соціологічних досліджень, опитувальників різного характеру; досвідом проведення дискусій, навчальних конференцій, круглих столів, анкетування, опитування щодо суспільної думки тощо. Школярі **розвинути** уміння: систематизувати і поглиблювати знання про німецькомовні країни на основі вивченого матеріалу; оперувати набутими країнознавчими знаннями у процесі побудови власних висловлювань; збирати, систематизувати та інтерпретувати культурознавчу інформацію, використовуючи різноманітну інформаційно-довідкову літературу (зокрема, файли Інтернету та електронну довідкову літературу), газетно-журнальні матеріали, художню літературу і використовувати їх під час виконання культурознавчих проектів; обробляти інформацію та проводити порівняльний аналіз вивченого країнознавчого матеріалу: проводити аналогії, знаходити протиставлення і робити узагальнення під час порівняння фактів, явищ культури й науки, подій у культурному житті німецькомовних країн і України; представляти свою країну і визначні пам'ятки німецькомовних країн в умовах міжкультурного спілкування.

Висновки. Ефективність навчальної діяльності та результати успішності старшокласників значною мірою залежатимуть від змісту і структури

навчального посібника «Німецькомовні країни», зокрема від дидактично доцільно дібраного навчального матеріалу та методично раціональної його організації. Важливо, щоб зміст навчального посібника і всі його структурні компоненти узгоджувалися з цілями навчання, віковими особливостями старшокласників, їхніми іншомовними комунікативними потребами і намірами.

Презентована концепція слугуватиме науковим підґрунтям для створення навчального посібника елективного курсу «Німецькомовні країни», що буде наступним предметом нашого дослідження.

Література і джерела

1. Воронина Г. И. Современное состояние преподавания иностранного языка в средней школе и основные направления деятельности по обновлению содержания обучения данному предмету / Г. И. Воронина // Иностранные языки в школе. – 1991. – № 3. – С. 7–8.

2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. С. Ю. Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003. – 261 с.

3. Концепція профільного навчання в старшій школі [Текст] // Інформаційний збірник МОН України. – 2003. – № 24. – С. 3–15.

4. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів старших класів загальноосвітніх закладів: навчально-методичний посібник / В. Г. Редько, Т. К. Полонська, Н. П. Басай [та ін.] ; за наук. ред. В. Г. Редька – К. : Педагогічна думка, 2013. – 360 с.

5. Полонська Т. К. Науково-теоретичні підходи до створення елективних курсів з іноземної мови у профільній школі [Текст] / Т. К. Полонська // Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / [ред. кол., голов. ред. В. М. Мадзігон ; наук. ред. О.М. Топузов]. – К. : Педагогічна думка, 2011. – Вип. 11. – С. 431–437.

6. Полонська Т. К. Профільне навчання іноземної мови учнів старшої школи : метод. рек. / Т. К. Полонська. – К. : Педагогічна думка, 2014. – 80 с.

7. Редько В. Г. Засоби формування комунікативної компетентності у змісті шкільних підручників з іноземних мов. Теорія і практика : монографія [Текст] / В. Г. Редько. – К. : Генеза, 2012. – 224 с.

8. Редько В. Г. Концепція змісту елективних курсів з іноземних мов для учнів старшої школи: лінгводидактичний аспект / В. Г. Редько, О. В. Басай // Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – № 34. – С. 163–166.